

פרשת וישלח

ויהי לי שור וחמור (לבו)

שור - זה יוסף, שנאמר בכור שורו הדר לו. חמור - זה יששכר, דכתיב יששכר חמור גרם (מדרש רבה)

יצר-הרע נלחם באדם בשתי דרכים: על-ידי חום, כלומר, להרתיח את הדם בתאוות עולם-הזה; ועל-ידי קור, להביאו לקרירות ולעצלות בענייני תורה וקדושה. מגמת יעקב אבינו היתה אפוא להכניע את קליפת עשיו, המייצג את שתי צורות הפעולה של היצר-הרע. זהו שנאמר:

"ויהי לי שור, זה יוסף" - רומז לאש דקדושה (כדכתיב (עובדיה א) "ובית יוסף להבה") המבטלת את האש הזרה של יצר-הרע.

"וחמור, זה יששכר" - היינו 'חומריות' ועצלות דקדושה, שהאדם 'עצל' מלעבוד על מצוות לא-תעשה. כאמרם (פסחים ג) "יש שפל (עצל) ונשכר". זהו 'יששכר' - "יש שכר". 'עצלות' זו היא המבטלת את העצלות והקריירות של יצר הרע.

(אור-התורה, פרשת וישלח, עמ' 30)

ויהי לי שור וחמור (לבו)

חמור זה מלך המשיח, שנאמר עני ודוכב על חמור (ב"ר פנ"ה, ו)

מבואר בחסידות, שיעקב כבר היה מוכן לגאולה, והוא ביקש להודיע זאת לעשיו, מתוך הנחה שגם עשיו נתברר, ואם-כן אפשר להביא מיד את הגאולה.

ויש לשאול: איך העלה על דעתו שכבר הגיעה עת הגאולה, בשעה שהעולם לא היה ראוי לכך, ובין האומות היו עובדי עבודה-זרה?

ויש לומר: היות שליעקב היה תפקיד - להמשיך את האורות דתוהו' של עשיו ועל-ידי זה להביא את הגאולה - ולא נצטווה להתעסק עם האומות האחרות, מכאן ראה שבידו לקיים משימה זו ולהביא את הגאולה, מבלי הבט על המתרחש סביבו, ולכן היה נוגע לו דבר אחר בלבד - קיום תפקידו.

מעשה אבות סימן לבנים: כאשר נשיא דורנו שולח שליח, ברור שבידו לקיים שליחות זו בשלימותה: לשליח לא צריך להיות נוגע מה שקורה בעולם מסביב, ואין לו בעולמו אלא המקום שלשם נשלח.

(ליקוטי שיחות, כרך כה, עמ' 368)

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקצה

ערב שבת-קודש
פרשת וישלח
ט"ו בכסלו ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ו בכסלו ה'תשס"ו – כ"ב בכסלו ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ו בכסלו	נדבות פי גו' . ספר הפלאה והוא ספר ששי... הלי שבועות... בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי רוצח ושמירת נפש. פרק י.	מל"ת סא.
ש"ק	ט"ז בכסלו	פרק ד-ו.	פרק יא.	מל"ת סב.
א'	י"ז בכסלו	פרק ז-ט.	פרק יב.	מל"ת רמח. רמט.
ב'	י"ח בכסלו	פרק י-יב.	פרק יג.	מ"ע ז.
ג'	י"ט בכסלו	הלי נדרים... בפרקים אלו. פרק א-ג.	ראשית חכמה וגו'. ספר קנין והוא ספר שנים עשר... הלי מכירה... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע צד.
ד'	כ' בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ב.	מ"ע צד.
ה'	כ"א בכסלו	פרק ז-ט.	פרק ג.	מל"ת קנז.
ו'	כ"ב בכסלו	פרק י-יב.	פרק ד.	מ"ע צה.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', ט"ו בכסלו	5.17	4.28	5.39	6.41	9.03	11.36	12.06	4.38.1	5.05
ש"ק, ט"ז בכסלו	5.17	4.29	5.40	6.41	9.04	11.37	12.07	4.38.5	5.05
א', י"ז בכסלו	5.18	4.29	5.41	6.42	9.05	11.37	12.07	4.38.9	5.06
ב', י"ח בכסלו	5.19	4.30	5.41	6.42	9.05	11.38	12.08	4.39.3	5.06
ג', י"ט בכסלו	5.19	4.31	5.42	6.43	9.06	11.38	12.08	4.39.8	5.06
ד', כ' בכסלו	5.20	4.31	5.42	6.44	9.06	11.39	12.09	4.40.3	5.07
ה', כ"א בכסלו	5.20	4.32	5.43	6.44	9.07	11.39	12.09	4.40.8	5.07
ו', כ"ב בכסלו	5.21	4.32	5.43	6.44	9.07	11.40	12.10	4.41.3	5.08

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (נסד הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
וישלח	4.02	5.18	4.16	5.19	4.05	5.17	4.20	5.21
וישב	4.05	5.21	4.19	5.22	4.08	5.20	4.24	5.24

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שיעי צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

לוח השבוע

על-פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ביום חג הגאולה י"ט כסלו. משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי ב"ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת – יום ההילולא של רבנו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס בכמה מקומות [על-ידי הרבי] – ל"ט כסלו⁴³.

כשהיה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בזמן חלוקת הש"ס בחו"ל, היה מודיע במברק איוו מסכת החלוקת הש"ס יש כמה עניינים⁴⁰:
 (א) תלמוד תורה של המסכתא אשר לקח לחלקו. (ב) לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש"ס. (ג) כאילו לומד (בשותפות) את כל הש"ס כולו. (ד) נחשב כלימוד בעשרה ויותר. (ה) מקנה ומזכה לכל אחד ואחד מהמשתתפים חלק בלימודו.

"בטח ידביקו בכותלי בית-הכנסת רשימת המשתתפים בחלוקת הש"ס, ויהיה לחיזוק ולזיכרון טוב בהיכל ה', והוא מנהג ליובאוויטש"⁴¹.

ואותם הנמצאים במקום אשר, מאיזה סיבה שתהיה, הוא "קטן מהכיל" לחלק כל הש"ס – מצטרפים לחלוקת הש"ס הנעשית בבית-מדרשו של הרבי ל-ידי "מחנה ישראל"⁴².
 שיעורי תורה: "לשאלתו מה ילמוד בהמעת-לעת דיום הבהיר... י"ט כסלו... מובן שהלימוד צריך להיות בתורתו של בעל השמחה והגאולה, זאת אומרת, תורת חסידות חב"ד, אם בספריו (כמו ספר התניא, תורה-אור וליקוטי-תורה) או (ביחד עם הביאורים

על-פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ביום חג הגאולה י"ט כסלו. משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי ב"ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת – יום ההילולא של רבנו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס בכמה מקומות [על-ידי הרבי] – ל"ט כסלו⁴³.
 כשהיה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בזמן חלוקת הש"ס בחו"ל, היה מודיע במברק איוו מסכת החלוקת הש"ס יש כמה עניינים⁴⁰:
 (א) תלמוד תורה של המסכתא אשר לקח לחלקו. (ב) לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש"ס. (ג) כאילו לומד (בשותפות) את כל הש"ס כולו. (ד) נחשב כלימוד בעשרה ויותר. (ה) מקנה ומזכה לכל אחד ואחד מהמשתתפים חלק בלימודו.

"בטח ידביקו בכותלי בית-הכנסת רשימת המשתתפים בחלוקת הש"ס, ויהיה לחיזוק ולזיכרון טוב בהיכל ה', והוא מנהג ליובאוויטש"⁴¹.

ואותם הנמצאים במקום אשר, מאיזה סיבה שתהיה, הוא "קטן מהכיל" לחלק כל הש"ס – מצטרפים לחלוקת הש"ס הנעשית בבית-מדרשו של הרבי ל-ידי "מחנה ישראל"⁴².
 שיעורי תורה: "לשאלתו מה ילמוד בהמעת-לעת דיום הבהיר... י"ט כסלו... מובן שהלימוד צריך להיות בתורתו של בעל השמחה והגאולה, זאת אומרת, תורת חסידות חב"ד, אם בספריו (כמו ספר התניא, תורה-אור וליקוטי-תורה) או (ביחד עם הביאורים

על-פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ביום חג הגאולה י"ט כסלו. משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי ב"ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת – יום ההילולא של רבנו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס בכמה מקומות [על-ידי הרבי] – ל"ט כסלו⁴³.

יום רביעי

חג הגאולה – כ' בכסלו

יום (ועיקר) ההתוועדות – ראה לעיל בתחילת הלוח' מדברי הרבי. אין אומרים תחנון⁴⁷.

499 עמ' 125.

38) סה"ש שם עמ' 492. ובמקור: 'תורת-מנחם – התוועדות' ישיגי ח"א עמ' 216.

39) סי' ליובאוויטש וחיליה עמ' 45.

40) מכתב בשה"ש שם עמ' 497.

41) מכתב בשה"ש תשי"ב עמ' 496. 'בית חינוך, גיליון 117 עמ' 29.

42) ספר המנהגים שם.

43) אגיק ח"כ עמ' סא.

44) 'תורת מנחם – התוועדות' ישיגי ח"א עמ' 200.

וראה הנוסח הנדפס בשיחות-קודש (מהדורת תשי"ס)

וחיו. היהרו מאוד כיום הזה כי קדוש הוא. לחיים ולברכה!²²

נוהגים לנגן (=לשיר) בחג הגאולה²³ את הניגון הידוע על הפסוקים "פדה בשלום נפשי"²⁴. בתקופות שונות²⁵ הורה הרבי לנגן ניגון זה בהתוועדות, ופעם אחת הורה לנגנו כבר בשבת מברכים חודש כסלו²⁶. אף לסיום ההתוועדות בתקופת י"ט כסלו, לפעמים היה הרבי, בצאתו מההתוועדות [וגם בשבת-קודש הסמוכה וכדומה], מתחיל לשיר "פדה בשלום" או את סיום הניגון "ואני אבטח בך"²⁷.

החצצות טובות: "בקיעות עתים לתורה הנגלית ודא"ח ברבים, וחיוק דרכי החסידות באהבת רעים"²⁸, וכן "בעבודת התפילה ואהבת ישראל"²⁹, ו"בקיום המצוות באור והתלהבות, וכל זה – באופן דמוסיף והולך"³⁰ בג' הקווים דתורה עבודה וגמ"ח³¹, בלימוד הרמב"ם, ג' פרקים ליום³², לסייע גם בממונו למוסדות רבותינו נשיאינו³³, ולצאת ב"קריאה לכל אחבי שליט"א אשר ליבם ער ל'קול ילד בוכה'

חלוקת הש"ס:

עצם עניין חלוקת הש"ס הוא מנהג קדום בישראל, ובלשון כ"ק אדמו"ר מהרי"צ נ"ע³⁴: "המנהג הקדום בתפוצות ישראל לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה בכל עיר ועיר, ובמקום שאפשר – בכל בית-כנסת ובית-מדרש על-ידי חלוקת המסכתות". וידועה השתדלות כ"ק אדמו"ר הזקן בזה, וזה לשונו³⁵: לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות על-פי הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מניינים הרבה – יגמרו בכל מניין ומניין, ואם איזה מניין קטן מהכיל – יצרפו אליהם אנשים מאיזה מניין גדול, בכל ישנה, חוק ולא יעבור".

אדמו"ר מהר"ש כותב: "ולכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה"³⁷.

טבת ה'תש"ט, 'התוועדות: ח"ב עמ' 193, אמר: "... יננו עתה ניגון הדי' בבות של רבינו הזקן, באופן יוצא מן הכלל (שהרי ידוע גודל הזהירות שלא לנגן ניגון זה כי אם בזמנים מיוחדים)". ואכן מכאן ואילך לא ניגנוהו עוד, כמיש ביהתקשרות גיליון תקל"ז עמ' 14, ובמקומו ניגנו 'אלי אתה'. וצ"ע אם יש בזה משום הוראה לרבים, שהרי זה בדומה לדברי הרבי בדומה לדברי הרבי שנשמנו לעיל הע' 6 בקשר לעריכת ההתוועדות במוצאי י"ט כסלו: "ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפרסום – הרי זה הוראה לרבים". (24) עד סוף המזמור – ספר: הניגונים, ח"א ניגון ניה. (25) כגון: שיחת י"ט בכסלו תשכ"ב סכ"ג, תשכ"ד ס"א, ש"פ מקץ תשכ"ד ס"א. (26) ראה שיחת ש"פ תולדות תשי"ד ס"א, ועוד. (27) ס' יח החגים' (להרחי"ח ר' מיכאל אהרן שי' זליגואן, ברוקלין תשנ"ט) עמ' 66. (28) היום-יום דהיום. (29) אגיק אדמו"ר מהרי"צ ח"י עמ' שכב, ח"ט עמ' שנד. (30) אגיק חכ"ב עמ' עו. (31) סה"ש תשי"ח ח"א עמ' 182, תנשי"א ח"א עמ' 191, ועוד. (32) סה"ש תנשי"א עמ' 191. (33) אגיק אדמו"ר מהרי"צ ח"א עמ' תקנ. ח"ב עמ' תעד. (34) אגיק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו חכ"ב עמ' עש. (35) אגיק שלו ח"י עמ' סא-סב. (36) אגה"ק ד"ה 'הוכח תוכיח', שבסו"ס התניא. (37) היום-יום י"ח אדר-ב, ובעניינינו, סה"ש תשנ"ב ח"ב עמ'

"אולי תיכנס טיפה אחת לפיו של הבן, וירפא מחוליו"

אם בזמן הבעש"ט ובזמן אדמו"ר הזקן הוצרך לגלות ריון-דרוין, על-אחת-כמה-זכמה בדורנו, דור יתום □ הבעש"ט גילה ריון-דרוין גם לאנשים פשוטים, המגיד עשה זאת בסדר ובהדרגה, ואדמו"ר הזקן המשיך את הריון-דרוין לתוך הבנה והשגה □ גם ליהודי "נידח" אפשר להסביר את העניינים הכי נעלים בתורה □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לא יגיעו... אל בנו... – הנה אז אומר המלך... שדווקא בשביל בן כזה, יש להוציא את האבן הטובה מהכתר... לשחקה ולערבה במים ("פאנאנדרער-וואסערן") ולשפוך על בנו... פן ואולי תיכנס טיפה אחת... לתוך פיו של בנו, וירפא מחליו.

והרי הדברים קל וחומר:

אם בזמן הבעש"ט הוצרך להיות הגילוי דרוין דרוין... ואם הוצרכו לזה בדורו של רבינו הזקן... כאשר תורת החסידות באה בהבנה והשגה יותר, והיינו, שנמשכה למטה יותר עד שגם השכל של הגוף נפגש בהמית יוכל להבין זאת, שאז היה הרי דור דעה בערך לדורנו זה, ומובן בפשיטות שאז היתה נתינת הריון דרוין באופן שהיו פיות פתוחים אצל ראשי אלפי ישראל... ובמילא פתחו גם את כלי-הקיבול אצל כל ישראל,

על-אחת-כמה-זכמה בדורנו, דור יתום... שאז נותנים את מעיינות הבעש"ט באופן המובן יותר, ובאופן גשמי יותר, עד שאפילו

א. ישנם האומרים שתורת הבעש"ט הוא עניין נעלה שאינו שייך אלינו. אך גם זה הוא היפך כל עניין תורת החסידות – שהרי תורת החסידות ניתנה בגלל שנעשה מצב ד"אכשור דרי" (בתמיהה), שלכן הוצרכו לגלות ריון דרוין דרוין דאורייתא.

וכידוע ביאור רבינו הזקן על התגלות תורת החסידות בזמנו – שזהו כמשל בן מלך החולה, וגילו שאי-אפשר לרפאותו אלא על-ידי זה שישחקו את האבן הטובה שבכתר אביו המלך, שבלעדה עלול להתבטל כל ערכו של הכתר, ויערבו במים, וישקו את בן המלך – הנה לכתחילה אין המלך נותן זאת, וגם כאשר באים אל המלך ואומרים לו שהחולי התגבר, עדיין מהסס המלך לסכן את כתר המלוכה, ומחפש אולי ימצאו רפואות אחרות; אך כאשר אומרים למלך שהחולי התגבר עד כדי כך שגם אם ישחקו את האבן הטובה... ויערבה במים וישפכו, הנה מצד תוקף החולי ייתכן שהמים

(2) ראה "התמים" ח"ב עמ' מט. ח"ח ע' נ ואילך.

(1) יבמות לטב, ובפרש"י.

תינוקות יוכלו לבוא ולהגיע אל המעיינות (כדאיאת בוזרה¹), ובטוחים, וישנה הברכה ונתינת-כוח של רבותינו... נשיאינו... שאפילו אם בתחילת שתיית הרזין דרוזין נשארים השפתיים קפוצות ונשפך מסביב ("עס גיסט זיך ארום און ארום")...

— ונמצא שלפי שעה... ביטלו את כתר המלך... ושחקו את האבן הטובה... והלבישו זאת באותיות כאלו שאפילו תינוק... בשכלו המגושם... יוכל גם הוא לקבל זאת, כיוון שנעשה בדרגה שלו ובערך שלו, והרי מובן עוצם הידיעה, שהאבן טובה שבה תלוי היוקר והיופי של כתר המלך וכל עניין הכתרת המלך, יהיה ממנה מין משקה בערכו של תינוק קטן לגמרי שאין לו שייכות כלל לשתייה —

מכל-מקום, ישנה ההבטחה שסוף-כל-סוף יפעל הדבר ("עס וועט דערנעמען"), כי, "הלא כה דברי כאש", אבל, כמו אש דקדושה שאינו שורף את הטוב, אלא רק מכלה את הלעומת-זה, דהיינו, הרפש ("בלאטע") שנתקבץ מבחוץ, ואז מגיע וחודר בפנימיותו ומחיה אותו, כך, שמתהפך מן הקצה אל הקצה, שתמורת תכלית הידיעה דלעומת-זה בג' קליפות הטמאות לגמרי, "לא ירח ממנו נידח", ויקיים בו "תהי צדיק", "לפי שנדון אחר רובו", ועד לאמיתת שם התואר והמעלה של צדיק, שמואס ברע בתכלית, שזהו עניין ד"פדה בשלום" שמצד העבודה ד"בכל" מאורך".

ג. ידוע המכתב שכתב רבינו הזקן בצאתו לחופשי¹², שבו מזכיר אודות הבעש"ט (כנוגע להמאסר, "אשר שמו פניהם לחלום על תורת

- 8) ישעיה ה.כ.
- 9) ע"פ נוסח הפיוט "זכור ברית" בתפלת העמידה נדעילה. וראה לקו"ש ח"יב עמ' 230 בהערה (ד"ה ואין לנו).
- 10) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח ט.ב.
- 11) ח"ג קד.ב (ברע"מ). וראה תניא אגה"ק סכ"ו.
- 12) נדפס באג"ק שלו ח"א עמ' צה. וש"נ (הלוק

יום שלישי

חג הגאולה — י"ט בכסלו¹³.

ביום זה לפנות ערב, יצא כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"מ זיע"א לחירות מבית האסורים ממאסרו הראשון בפטרבורג בשנת תקנ"ט¹⁴.

מאחלים: "גוט יום-טוב — לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו"¹⁵.

י"ט בכסלו נקרא על-ידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ "חג החגים"¹⁶.

י"ט בכסלו הוא 'מתן תורה' דפנימיות התורה¹⁷.

כיוון שי"ט בכסלו הוא ראש השנה לחסידות, ניתן עדיין להשלים בו כל מה שחסר עד אז¹⁸.

להתוועדות חג הגאולה י"ט כסלו, וכן לתפילת ערבית לפני-כן, לבש הרבי בגדי-שבת¹⁹.

יום-ההיולא: יום זה הוא יום ההסתלקות-היולא של אדמו"ר רבי דובער, הרב המגיד ממעזריטש נבג"מ זיע"א (בשנת תקל"ג, ומנוחתו-כבוד בעיר אניפולי)²⁰.

התוועדות²¹: "הזקנים, הצעירים גם הנערים, עברו את ה' וקבלו עליכם עול מלכותו יתברך. דעו כי ביום הזה כל אבותינו — מהבעש"ט — יהיו בעזרכם. קבלו עליכם ללמוד דא"ח באמת,

בכסלו, ביום י"ט בכסלו, ובפרט קרוב לסיומו ובאופן שיומשך גם בליל כ' בכסלו) — עם עצמו (בכל עשר כוחות נפשו), עם בני ביתו, עם חבריו וידידיו וכיו"ב — כדי להרגיש עוד יותר שכל אחד ואחד הוא גם משפיע, וכמו שכתוב (בשייכות להגאולה) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"²².

* הצעות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאחד מראשוני שלוחיו, בקשר לעריכת התוועדות י"ט בכסלו בישיבה²³:

לפרסם מראש את תאריך ההתוועדות ואת סיבתה בקצרה בעיתונות הנקראת על-ידי יהודי המקום; להכין מבין התלמידים כאלו שיחזרו מאמר או על-כל-פנים עניין של דא"ח; וכן לסדר קבוצת מנגנים מהם בסדר מסודר, שבוזה תהיה רוממות רוח לתלמידים, ובטח יעורר הדבר ביניהם גם 'קנאת סופרים', וכן יעשה את הרושם המתאים על אנשי העיר והסביבה²⁴.

* אף במוסדות לבנות הציע²⁵, שינאמו על פרשת ההג גם אהדות מהתלמידות, אף שעל-פי הרום מסייעים להן בעריכת הנאומים, כי חשובה ההשתתפות מצידן, וגם עצם הדבר שהן נואמות — ערך רב לו.

* מסיבות והתוועדויות י"ט בכסלו שייכות גם לשבתות שלפניו ושל אחריו²⁶.

15) היום-יום הדיוס. בשה"ש תשי"ב עמ' 19, שמנהג חסידי אדה"י היה לומר יגוט יוי"ט לפני ואחרי מעריב, ובמשך כל המעליע דייט בכסלו כשחסידיים נפגשים.
16) אגיק שלו חייז עמ' ל. הקדמת היום יום. נתבאר בלקוי"ש ח"ה עמ' 436, חכ"ה עמ' 385.
17) ספר-השיחות תשנ"ב עמ' 483, ועיי"ש שגילוי למעלה מגילוי פנימיות התורה לעיל.
18) ליקוטי-שיחות ח"יב עמ' 468.
19) יומן תשכ"ה אות קנג (באותן שנים, בניגוד לשנים האחרונות, לא הרבה הרבי ללכת בבגדי-שבת).
20) תולדותיו בסי' רבי דובער — הרב המגיד ממעזריטש, הוצאת קה"ת, תשל"ה.
21) בלויבאוויטש היו עורכים סעודה (ראה אגיק אדמו"ר מהורשי"ב ח"ד עמ' עג. אגיק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' טט), וכן בבתי-כנסת חבי"ד בכל מקום (אגיק אדמו"ר

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת וישלח

ט"ז בכסלו

שחרית. הפטרה: "חזון עובדיה" (עובדיה א)¹.

יום שני

ח"י בכסלו

היום – סיום לימוד ספר התניא בסדר הלימוד ד'ח'ת"ת, כתקנת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע². [וכן נהגו לסיים את לימוד לוח 'היום יום'. וראה להלן].

יש לסיים עד היום³ (והיום בכלל) את המסכת שקיבל עליו כל אחד ואחד בחלוקת הש"ס אשתקד.

בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.

תכנון ההתוועדות **ברוב עם**:

* יש להכין "תכנית מפורטת איך לנצל יום זה [י"ט בכסלו] להפצת המעיינות, ובאופן שיהיה רישומו ניכר במשך השבועות והחודשים שלאחרי זה, כיוון שנקרא ראש-השנה לחסידות ודרכי החסידות"⁴.

* "פשט המנהג, אשר עיקר ההתוועדות דיי"ט כסלו הוא באור ליום כ' כסלו, כי הגאולה מהמאסר היתה בעת תפילת מנחה, שלוש

שעות אחר זה היה בדירת מנגד בייסורים נפשיים וכו'.

"בכל זאת, הרי בכמה וכמה מקומות מתוועדים גם באור ליי"ט כסלו, וברכת חסידים עליהם תבוא.

"בכלל, שני אופנים בהתוועדות:

(א) לסדרה במקומות רבים בעיר, בכדי שישתתפו גם אנשים כאלו אשר למקום אחר לא היו באים.

(ב) לאסוף כל המתוועדים במקום אחד, אשר אז הנה – ברוב עם הדרת מלך, ההתוועדות תהיה עם הזקנים והגדולים שבחבורה וכו'.

– ריבוי הכמות, או עילוי האיכות, וידועה השקלא-וטריא מי מהם עדיף...

"והצעתו בזה, אשר בלילה הראשון, אור ליי"ט כסלו, יתוועדו במקומות שונים⁵ (ויודיעו שם אודות ההתוועדות דלמחר). ולמחרת, אור לכ' כסלו⁶, יתאספו במקום אחד להתוועדות..."⁷.

* כדאי ונכון שכל אחד ואחד יערוך התוועדות (ומה טוב – ג' התוועדות, "בתלת זימני הווי חזקה" – אחת בעצמו ושתיים על ידי שלוחיו, או שמשתתף בעצמו בשלושתן כיוון שנערכות בזמנים שונים – בליל י"ט

1) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

2) וראה להלן הערה 44.

3) ובמדובר להלן על יייט בכסלו עצמו, הכוונה לחגיגת הסיום ברבים.

4) לשאלה אודות אדם שלא יכול היה לסיים את המסכת בחלוקת השי"ס עד יייט בכסלו, האם צריך להשלימה אחר-כך, והאם יש איזה עניין לסיים עד כ"ד בטבת [תאריך חלוקת השי"ס בשנים תרס"ג-תרס"ד, כמובא לקמן], ענה הרב: "וכל ההקדש ישונח, כמונח". (נדפס ביכפר חב"ד, גיליון 927 עמ' 21).

4) אג"ק חט"ז עמ' קלב.

5) בכל מקום ומקום האפשרי – ספר-השיחות תנש"א ח"א עמ' 178.

6) הגאולה הייתה לאחר חצות היום (בעת תפלת המנחה), ונמשכה בתוך הלילה דכ' בכסלו (לאחרי ג' השעות וכו' עד שהגיע לדירת החסידים), ומטעם זה נהגו רבותני שביאנו לסדר ההתוועדות דיי"ט בכסלו – באור לכו' בכסלו. ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפיסוס – הרי זו הוראה לרבים (ספר השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 155, וש"ו).

7) אג"ק ח"ה עמ' מח. ספר המנהגים עמ' 93.

הבעש"ט"), וממשיך, שב"יום הילולא רבא של רבינו הקדוש נ"ע", "כשקרית... פדה בשלום נפשי... יצאתי כו'".

והיינו, שבמכתב זה מקשר ג' עניינים: (א) תורת הבעש"ט, (ב) יום הילולא של המגיד,

פשוטי העם, והשתדל לפעול עליהם לברך ולהלל להקב"ה על-ידי אמירת "ברוך השם", "געלויבט דער אויבערשטער", וכיוצא בזה, וכפי שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר באחד המאמרים¹³ פירוש הבעש"ט במה שכתוב¹⁴

אפילו אם בתחילת שתיית הריון-דרוין נשארות

השפתיים קפוצות ונשפך מסביב – מכל-מקום ישנה

ההבטחה שמוף-כל-סוף יפעל הדבר

(ג) ואמירת רבינו הזקן "פדה בשלום נפשי". אמנם, יש חילוק בין ג' העניינים הנ"ל – שהעניין דתורת הבעש"ט נזכר בהמכתב רק בכללות, ובנוגע לסיכת המאסר; ואילו עניין יום הילולא של המגיד, ועניין אמירת רבינו הזקן "פדה בשלום נפשי" – קשורים עם הגאולה, שעל-ידם נפעלה הגאולה דיי"ט כסלו, ש"אור וחיות נפשנו ניתן לנו", על-ידי תורת החסידות "אשר הנחילנו אבותינו הקדושים... והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל", שתוכל להיות הפצת תורת החסידות באופן שהולך ומתפשט.

ד. ויש לבאר עניין זה על-פי החילוק באופן ההנהגה של הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, שהם ג' אופני הנהגה שעל-ידם נפעל כללות העניין ד"פוצו מעינותיך חוצה": הנהגתו של הבעש"ט היתה באופן של שני קצוות – לחבר עומק רום עם עומק תחת, ריון דרוין דאורייתא עם אנשים פשוטים, כאמור לעיל (סעיף ל"א בגוף השיחה) שהשפיל את עצמו להתעסק עם ילדים קטנים לומר עמהם אמן יהא שמיה רבא, וכמו כן התעסק עם

"ואתה קדוש יושב תהילות ישראל", שעל-ידי "תהילות ישראל" נעשה "ואתה קדוש יושב", כפי שמאריך שם בכל סיפור המעשה. ועל-דרך זה היתה הנהגתו גם לאחרי התגלותו.

אמנם, כיוון שהנהגה זו נשארה באמצע בין שני הקצוות, היתה נתינת מקום שיתעוררו ענייני קטרוגים – כפי שמצינו בביאורי החסידות שהיה קטרוג למעלה על כך שמפיצים ריון דרוין דאורייתא עד לאנשים פשוטים¹⁵, ומזה נמשך גם הקטרוג למטה, כידוע¹⁶ שבזמן הבעש"ט היו טענות (קטרוגים) על כך שמפליאים במעלתם של אנשים פשוטים, שיכולים להגיע לדרגות געלות, ועד למעלה יותר מתלמידי חכמים ורבנים. ובעומק יותר:

התחלת התגלות תורת החסידות על-ידי הבעש"ט הוצרכה להיות כפי שהעניינים הם בספירת הכתר¹⁶, שלמעלה מוהשתלשלות. אך כאשר ספירת הכתר נמשכת למטה, הרי זה באופן שה"כלים" אינם יכולים להכיל זאת, ובמילא נעשה עניין של נפילה כו'. וכידוע¹⁷ בעניין הכתרים דתוהו, שכאשר ירדו למטה

נעתק ב'היום יום' יט כסלו.

13) ד"ה ואתה קדוש בטה"מ אר"ש עמ' 138

14) ראה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) ואילך.

15) תהילים כבד.

16) ראה "התמים" ח"ב עמ' סט ואילך. אג"ק

אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תנא ואילך. ח"י עמ' קלט. ועוד.

16) ראה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סל"ו ואילך. וש"ו.

17) ראה ל"ת להארז"ל ס"פ וישלח. ועוד.

דבר מלכות

נעשה העניין ד'וימת" – מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית¹⁸.

ולכן היו צריכים אחר-כך לפעול המשכת העניין בסדר והדרגה, שיומשך על-ידי ספירת החכמה בסדר השתלשלות כו'.

ועניין זה נעשה על-ידי המגיד ואדמו"ר הזקן¹⁶:

המגיד קבע סדר הנהגה להעמיד תלמידים בלומדו עמהם נגלה וחסידות, ובאופן שהוא בעצמו ישב במקומו, ולא נסע בכל ערי השדה¹⁹, כך, שגם האנשים הפשוטים שהיתה לו שייכות עמהם, היו צריכים להיות במעמד ומצב של עילוי והתעוררות לבוא למעזריטש אל המגיד.

ולאחרי כן בא אדמו"ר הזקן והתחיל לבאר את הרזין דאורייתא דתורת הבעש"ט באופן של הבנה והשגה, ועד שלא זו בלבד שהשכל של נפש האלוקית יבין זאת, אלא גם השכל של נפש הבהמית יבין זאת.

ובפשטות – ההוספה של חסידות חב"ד היא:

לא זו בלבד שצריכים לדעת שישנו העניין של פנימיות התורה, ומצד פנימיות התורה יכולים גם אנשים פשוטים להגיע להדרגות היותר נעלות, ובמילא צריכים לעזור להם כפי האפשרי, אפילו על-ידי טובה גשמית, כיוון שישנו אצלם ניצוץ אלוקי שאודותיו הובטח ש"לא ידח ממנו נידח" – שזהו עניין של תורה ללא הסבר בדברי;

אלא תורת חסידות חב"ד מבארת באריכות הביאור איך שיכולה להיות מציאות שיהודי נמצא במעמד ומצב של "נידח", היינו, שעל-פי תורה שהיא תורת חסד, הרי הוא "נידח", ואף-על-פי-כן, מצד ההבטחה ש"לא ידח ממנו נידח", יכולים להסכים לו את העניינים היותר

נעלים שבתורה, אפילו אם לעת-עתה אינו שייך עדיין לקיום המצוות, וברור הדבר, שלהיותו אדם שכלי, הרי זה יחידו בשכלו, וסוף-כל-סוף יביא הלימוד לידי מעשה, שתהיה אצלו שינוי ההנהגה, ויעסוק בקיום המצוות בפועל.

ה. ועל-פי זה מוכן החילוק שבין ג' עניינים הנ"ל – תורת הבעש"ט, יום הילולא רבא של המגיד, ואמירת "פדה בשלום נפשי" על-ידי רבינו הזקן:

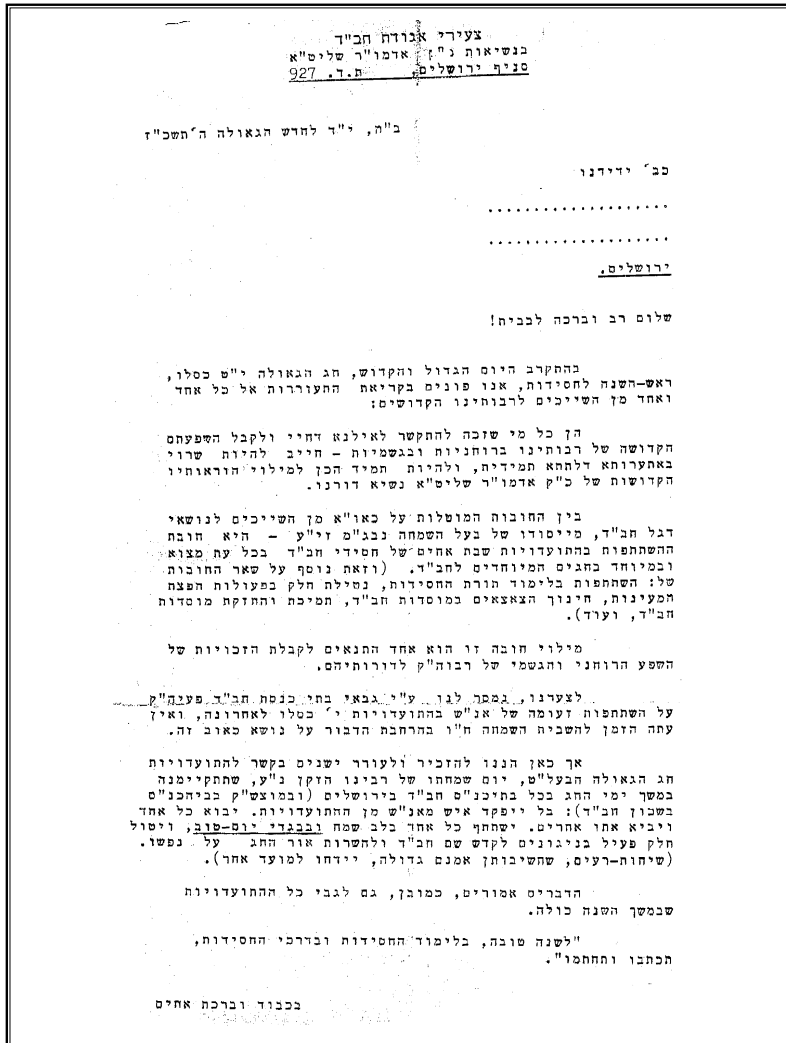
מצד תורת הבעש"ט ישנה עדיין הגבלה שהעניין ישאר למעלה, בעולם הקדושה, ולא יומשך למטה – שזהו עניין של "בית האטורים" (דקדושה), כיוון שזהו עניין של מדידה והגבלה, הנה עד כמה שהדבר המוגבל יהיה גדול, הרי זה נחשב ל"בית האטורים" לגבי הכלי-גבול דאין-סוף.

ולאחרי זה בא העניין ד'יום הילולא רבא" – שהילולא היינו חתונה, שעניינה הוא המשכת כוח האין-סוף²⁰, שהרי תכליתה של חתונה (כמבואר בפוסקים²¹ הטעם שאין מברכים על קידושין, כיוון שזהו רק הכנה והקדמה לתכלית הכוונה) – שיהיו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ואז נמשך הדבר באופן נצחי, כמארו²² "כל שהוא תלמיד חכם ובנו... ובנו... שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר²³ ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם".

ועל-פי האמור שהתכלית אינה החתונה כשלעצמה, אלא שלאחרי זה יומשך בפועל למטה – הנה זהו תוכן עניין אמירת רבינו הזקן "פדה בשלום נפשי" ("כשקריית... פדה בשלום נפשי"), כי, העניין ד'פדה בשלום נפשי" הוא באופן ש"ברכים היו עמדי",

ניצוצי רבי

י"ט כסלו" שעניינו הוא לימוד בעצמו פנימיות וכן גם את עניין הצדקה (כולל 'מגבית י"ט התורה, ולאחר מכן לפעול גם על ה"חוצה", כסלו-חנוכה).

ייתתף כל אחד בלב שמו ובבגדי יום-טוב. חזר פנימי שנשלח (בשנת תשכ"ז) לאניש בעיה"ק, על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד סניף ירושלים ובו זירו והנחיות בקשר לחגיגת י"ט בכסלו

(18) ראה חז"ג קלה.ב. הנסמך באג"ק ח"ב ס"ע ד.
(19) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ס"ע תג (נעתק ב'היום יום' ג כסלו).
(20) ראה לקו"ת שה"ש לט"ד ואילך. ובכ"מ.
(21) ראה רא"ש כתובות פ"א ס"ב.
(22) ב"מ פה.א.
(23) ישעיה נט,כא.
(24) יחזקאל לז,כד.

ניצוצי רבי

טוב לבב, וכפתגם הנעלה של הבעל-שם-טוב ששמענו מ"ק מו"ח אדמו"ר, לעבוד את השם יתברך יחד עם הגוף, ולא לדחותו על-ידי תעניות וסיגופים.

והי"רצון שתמיד יבשר בשורות טובות מתוך בריאות הנכונה ועבודת ה' בשמחה וטוב לבב.

"תורת ה' בטהרתה"

חיבה יתירה נודעה אצל הרבי להתוועדות המרכזית בכפר-חב"ד, שאליה היו מגיעים רבנים ואישי-ציבור מכל גוני הקשת הציבורית (ראה 'נשיא וחסידי', פרק עשרים). הרבי ציין פעם (ראה שם, עמ' 410), בתגובה לדברי ביקורת מסויימים, ש"לא אחרי החגיגה די"ט כסלו, 'בכל זה' לא חיסרו אף אחד [=מהשתתפים] בהשירותים [=נגלה וחסידות] הנלמדים [=ברבים] בהכפר, ואדרבה. לא נתמעט מספר הטובלים במקווה לפני התפלה גם בימות החול, ואדרבה. וכו' וכו'".

ועוד (שם): "הודות לאלו שהשתתפו בחגיגת י"ט כסלו, הנה במשך שנה שעברה למדו מאות בני-ישראל ובנות ישראל תורת השם על שהרתה וכו'".

דרישת-שלום מכפר-חב"ד

הנה מברק מיוחד ששיגר הרבי בשנת תשכ"ז למר זלמן שזר (נדפס ב'כפר חב"ד', גיליון 917, עמ' 88):

בי"ה, ח"י כסלו לאחר חצות

ערב חג הגאולה ורה"ש [=וראש השנה]

לתורת החסידות ודרכי החסידות

היתשכ"ז

ברוקלין, נ"י.

לכבוד הו"ח אי"א נוי"נ

בחור מעם ומורם מעם

ודורש טוב לעמו

בעל מדות תרומיות

ענף עץ עבות

מו"ה שניאור זלמן שליט"א [שזר]

שלום וברכה!

בערב היום אשר בלשון כ"ק אדמו"ר (הרש"ב) נ"ע הוא החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור החיות נפשנו ניתן לנו וכו'.

הנני בזה להביע איחוליי הלבביים בנוסח המסורתי

גוט יום טוב

לשנה טובה בלימוד החסידות

ודרכי החסידות

תכתבו ותחתמו

בכבוד ובהוקרה

נ"ב

הודות לחילוק הזמנים, הנה ז"ע [=ענה] התקשרו מכאן עם כפר-חב"ד טלפונית ונתבררנו אשר כבודו – נוסף על השתתפותו בהתוועדות כאן על-ידי [=משקה?]: שהובא על-ידי הרב רלביג שי – ביקר בכפר-חב"ד ביום בשורה זה, ואדרבה הזדרז לבוא בהקדם והשתתף גם בלימוד הנגלה נוסף על המאמר חסידות, ואף שהעמדתי על חזקתו שבוודאי לא ישנה ממנהגו – מנהג ישראל תורה, ובמיוחד שהשנה ניתוספו שם כמה עולים חדשים עם משפחותיהם שיחיו, הרי אינה דומה חזקה לבירור בהחלט.

(ב) עלה במחשבתי לצרף למכתבי זה גם העתק המאמר ד"ח שהיה בדעתי ושחזרתי עליו בעת ההתוועדות. ומפני סיבה נתעכבה ההוצאה-לאור עד יום ראשון דחנוכה. ואחתום מעניינא דימי חנוכה שהיו כל העניינים באופן דמוסיף והולך מוסיף אור.

'מבצע י"ט כסלו'

בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישב תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א, כרך א, עמ' 601-599) השמיע הרבי, כמה פעמים, את הביטוי "מבצע

דבר מלכות

כפירוש הירושלמי שגם האנשים שהיו נגד דוד, וזהו גם מה שנתבאר לעיל (סעיף ט"ז ואילך) ונהפכו להיות "עמדי" (כנ"ל סעיף ז' בגוף השיחה), וזוהי גם פעולת ההכנה וההסברה לתורת חב"ד בתורת הבעש"ט, שגם אלו שהם מנגדים לדוד מלכא משיחא, יתהפכו להיות

האדם²⁷.

וזהו גם מה שנתבאר לעיל (סעיף ט"ז ואילך) בגוף השיחה) פתגם רבינו הזקן ש"עובד" באצילות היינו מי שיש לו "געשמאק" בעשיית טובה ליהודי:

רבינו הזקן התנה שייתנו לו "נדן" רב, ולאחר מכן הקדיש את כל ה"נדן" לעשיית טובה לבני-ישראל, למדרם נפרנסה במלאכת האדמה

"עמדי", להתאחד עם ה"רועה אחד"²⁴ (דוד) וענייניו, ויהיו במעמד ומצב ד"העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור", כל שלשת הקווין שעליהם העולם עומד²⁵, ועל-ידי זה יפעלו להיות "פדאני לי ולבני מבין אומות העולם".

ו. ובנוגע לפועל:

תורת חסידות חב"ד "היא היא תורת הבעש"ט ז"ל" (כמו שכתב אדנ"ע), אלא, שבתורת חב"ד באו הדברים באופן של הבנה והסברה, שעל-ידי זה ניתוסף דבר חדש מעיקרא – שנעשה אופן הבירורים מדרגה לדרגה, כך, שאף דבר אינו הולך לאיבוד, ואף אחד מישראל אינו נדחה, כי, יכולים להסביר לכל אחד, גם למי שנמצא למטה מטה, ועד לתינוק קטן, באופן המובן בשכל והבנה והשגה שלו, ש"טעמו וראו כי טוב הוי"²⁶ ("געטלעכקייט איז גוט"), ותחילה מקבל זאת בשכלו, ואחר-כך הרי זה נעשה לימוד המביא לידי מעשה בפועל, שנעשה יהודי לומד תורה ושומר מצוות בחיי היום-יום, ש"זה כל

יהודי זה נמצא בעולם העשייה, ומובן, שכל שיהיה במעמד ומצב נעלה כהכנה והשגה כו', הרי איתא בתניא²⁸ ש"אפילו הוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים", הרי "הוא דבר בפני עצמו", "יש מי שאוהב"²⁹, ואילו הוא – נמצא בעולם האצילות, ששם אין מציאות יש, אפילו לא מציאות היש כפי שהיא בעולם הבריאה, ושם עומד הוא בתכלית העילוי.

ואף-על-פי-כן, בהיותו באצילות, נרגש אצלו ה"געשמאק" בעשיית טובה ליהודי כפי שנמצא בעולם העשייה, שאינו בערכו כלל. וזהו החידוש של תורת החסידות – שגם כאשר ישנו "תינוק שנשבה בין הנכרים", כדאיתא במסכת שבת³⁰ שהוא במעמד ומצב שאינו יודע כלל העניין דתורה ומצוות, ולא שייך לומר עליו שיש חילוק בין שוגג למזיד – הנה בדרך אור ובררך של שלום דווקא פודים אותו מבין האומות, ואל יהי דבר זה קטן בעיניך – שהרי זה "כאילו פדאני לי ולבני כו", היינו, שבוה תלויה גם גאולת השכינה.

(25) אבות פ"א מ"ב.

(26) תהלים לד, ט.

(27) קהלת יב, ג.

(28) פל"ה (מד, סע"א ואילך).

(29) תו"א ויקהל (בהוספות) קיד, ד.

(30) סח, ב.

(31) ראה שם סוסכ"א.

(32) עקב יא, ב.

(33) יחזקאל לו, כב ואילך.

(34) לשון חז"ל – בימות סג, סע"ב.

וזהו כללות עניין הצדקה, כפי שמבאר רבינו הזקן באיגרת-הקודש, ומוסיף: "ובפרט צדקת ארץ-ישראל (ארץ החיים)³¹ שהיא צדקת ה' ממש, כמו שכתוב³² תמיד עיני ה' אלוךך",

והיינו, שנתינת הצדקה היא באופן שפועלים בארץ עניין של חיים ("עם מאכט די ארץ לעבעדיק"), ופועלים העניין ד"עיני ה' אלוךך בה" לא רק בראש-השנה, אלא באופן שנמשך "מראשית השנה ועד אחרית שנה"³² בהמשך אחד, כך, שאין חילוק בין המעמד ומצב דראש-השנה להמעמד ומצב דבחינת אחוריים וחיצוניות של כל השנה,

"והיא שעמדה לנו לפדות חיי נפשנו" – לפדות את כל אחד מישראל ממעמדו ומצבו, אפילו מי שנשבה בין האומות, ובאופן של "פדה בשלום", שעל-ידי זה פועלים ש"ברבים היו עמדי", שגם אנשי אבשלום נעשו אנשי דוד, ובלשון הכתוב (בהפטרס)³³ "ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ.. והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלוקים ועבדי דוד מלך עליהם", שכל זה נעשה על-ידי העבודה בתורה ומצוות עתה, ויתגלה בביאת משיח צדקנו בגלוי לעיני בשר, בעגלא דידן, למטה מעשרה טפחים.

ז. בהמשך להמוזכר לעיל (סעיף כ"ד בגוף השיחה – אודות מאתיים שנה להסתלקות הבעש"ט), הרי כיוון שתורת חב"ד היא תורת הבעש"ט ז"ל, צריך עניין זה להשתקף גם בתורת חב"ד, וגם בעניין שהוא "מעין" רצונו של הבעש"ט. ובכן, ישנו עניין שני בשנה זו – מאתיים

(35) ברכות כב, א.
 (36) עקב יא, ד.
 (37) ברכות לה, ב.
 (38) ראה סוטה ד, ב. תוד"ה שיתקיים – יבמות שם.
 (39) ישעיה מה, יח.
 (40) ראה חגיגה יד, סע"ב. טו, סע"ב. ירושלמי שם פ"ב ה"א.
 (41) קידושין כ"ט, ב. וראה הל' ת"ת לאדמו"ר פ"ג ה"א ואילך. וש"נ.
 (42) פ' ראה טו, יח.
 (43) שם סה"א.

ומתאחדים ונמשכים בהתוועדות די"ט כסלו דעכשיו!

הרבי חיפש את הד"ר

"שמחתי לשמוע שהיית נוכח בהתוועדות של י"ט כסלו, אף-על-פי שחיפשתי אותך במקום שבו נכחת בהזדמנות קודמת [= בכ"ת-מדרשו של הרבי], אבל לא ראיתי אותך, ייתן השם שההשראה של י"ט כסלו תעורר כל אחד

בכסלו והשמיעו בהן מדברותיהם (ראה למשל בספר 'שמן ששון מחבריך', כרך ב עמ' 43, על ראב"ד העדה החרדית, הגאון רבי יצחק-יעקב ווייס זצ"ל; וכן רבי יוסף-דוב הלוי סולובייצ'יק). הרבי עודד מאוד את השתתפותם של רבים בהתוועדויות י"ט כסלו, וכך כתב לפלוני בג' בטבת תשי"ח (כפר חב"ד, גיליון 834, עמ' 70):

כפר חב"ד
 מיטרו של י"ט אדמו"ר מליובאוויטש
 רבי יוסף יצחק ני"ע שניאורסאהן

ביה' כב' מוזמנו להשתתף בחגיגה המסורתית השנתית

חג הגאולה - י"ט כסלו

לזכר שחרורו ממאסר של מייסד הסיידות חב"ד
 אדמו"ר הזקן ני"ע בעל התניא

ולרגל מלאת מאתיים שנה להסתלקותו של מייסד ויוצר תורת ושיטת
 החסידות הכללית רבי ישראל בעלי-שם-טוב ני"ע (תק"ב - תשי"ב)

החגיגה תתקיים אי"ה בכפר חב"ד בבנין החדש של בית חב"ד והיכל
 ישיבת תומכי תמימים ביום א' י"ט בכסלו תשי"ג [20.12.59] ב' 7.30 בערב.

בכבוד רב
 הועד החבורה הזוהר מובטחת.

"להשתתף בחגיגה המסורתית השנתית". הזמנת ועד כפר-חב"ד לחגיגת י"ט כסלו בשנת תשי"ג

ואחד להגביר את המאמצים להפצת התורה והמצוות, כשהם חדורים בחמימות ובשמחה" – כתב הרבי בשנת תשל"ט לד"ר דוד כשדן מאוניברסיטת הרווארד (מורה לדור נבון' כרך ב' עמ' 128).

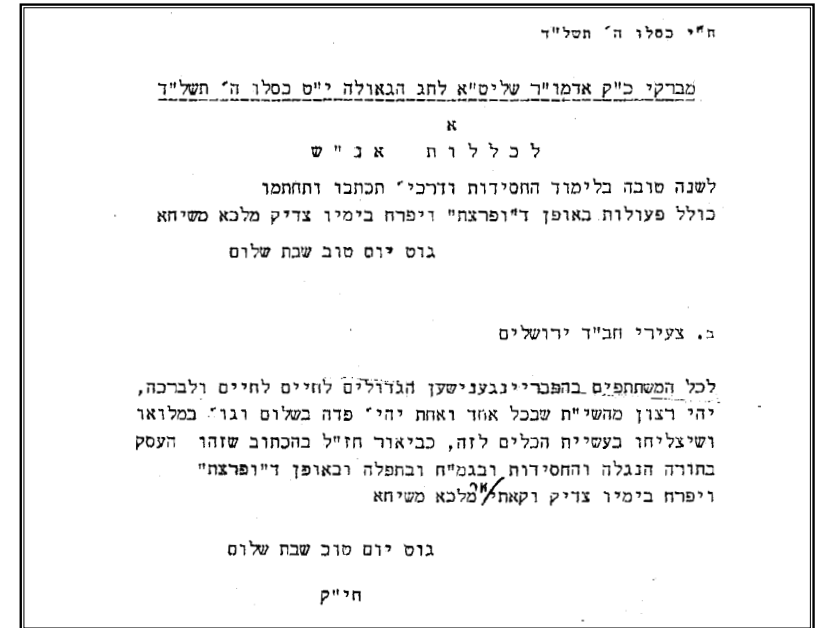
עבודת ה' יתברך בשמחה!

רבים מגדולי ישראל השתתפו במסיבות י"ט

שלום וברכה! בעונג רב קבלתי את מכתבו, בו כתב אודות ההתוועדות דיום הבהיר י"ט כסלו, יום גאולת רבנו הזקן, וכפי שנשיאינו רבותינו קוראים ליום זה ראש-השנה ללימוד החסידות, והרי בראש-השנה אומרים לשנה טובה תיכתב ותיחתם, וכך גם בי"ט כסלו, בנוגע לעניינים האמורים, אשר מדרכי החסידות הרי היא גם עבודת השם יתברך בשמחה

ניצוצי רבי

לשגר לאנ"ש ול"כל המשתתפים שבענין זה אינם חלים השינויים הקשורים עם בהפארבריינגענישן הגדולים", בשנת תשל"ד: ההגבלה דזמן ומקום, ולכן, יכולים לחוגג את

"משנה לשנה נוסף עילוי"

כך ביאר הרבי, ב"ט בכסלו תשד"מ ('תורת' מנחם – התוועדות' תשד"מ, כרך ב, עמ' 608-607):

כאשר מדובר אודות חגיגת הגאולה דיי"ט כסלו, יכולים לשאול: כיצד ייתכן לתבוע מיהודי שיחגוג מאורע שאירע לפני למעלה ממאה וחמישים שנה – באותו אופן כפי שהיה בפעם הראשונה, ויתירה מזו: באופן ד"מעלין בקודש"!!

והמענה לזה – בפטשות:

יי"ט כסלו עניינו – גילוי תורת החסידות, מעין ובדומת הגילוי דלעתיד לבא – "מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים", "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גוי'". ומכיוון שגילוי זה הוא למעלה מההגבלה דזמן ומקום, הרי אין כל פלא בכך

החגיגה דיי"ט כסלו רבוי שנים לאחר המאורע – באותו אופן כפי שהיה בפעם הראשונה.

ואדרבה: ההגבלות דזמן ומקום (שינוי הזמן והמקום מהמאורע של הגאולה בפעם הראשונה), תכליתם – שיהיה יתרון האור מן החושך... החגיגה דיי"ט כסלו באופן ד"מעלין בקודש", היינו, שמשנה לשנה נוסף עילוי גדול יותר לגבי הגאולה בפעם הראשונה.

"מתעוררים לתקופת השנה"

בהזדמנות אחרת (י"ט כסלו תשי"ט ס"ט – קונטרס חג החגים י"ט כסלו, קה"ת תשנ"ט, עמ' 84) ביאר הרבי שכל ההתוועדויות שבי"ט כסלו במשך כל השנים למן הפעם הראשונה, הנה כל העניינים מתעוררים לתקופת השנה,

דבר מלכות

וכפי שמבאר רבינו הזקן בהלכות תלמוד-תורה⁴⁴ ש"תחילת זמנה (של מצוות פרו ורבו) הוא מבין שמונה-עשרה (כמאמר⁴⁵ "בן שמונה-עשרה לחופה", דהיינו בתחלת שנת ה"ח⁴⁶), כי גם אחר הנישואין יוכל ללמוד ב' או ג'⁴⁶ שנים עבודתו) היתה החתונה של אדמו"ר הזקן –

אצל הבעש"ט היה ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי שהיה שלא בערכו כלל, עד לילד קטן ששייך רק לאמירת ברכה ואמן יהא שמייה רבה

בלי טרדה גדולה כל-כך בטרם יוליד בנים הרבה", עד שיהיה "בן עשרים (שאו הוא הזמן) לרדוף" אחר מזונותיו⁴⁷.

ו-על-פי זה יש לבאר הקשר והשייכות שבין הסתלקות הבעש"ט לחתונת אדמו"ר הזקן שהיו באותה שנה: אצל הבעש"ט היה ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי שהיה שלא בערכו כלל – שהרי הבעש"ט היה בדרגא נעלית ביותר, וכאמור לעיל (ס"ו בגוף השיחה) שבתחילה היה צדיק נסתר אפילו לגבי הצדיקים הנסתרים שבדורו, שגם הם לא ידעו גודל העילוי של הבעש"ט כמו שהוא לעצמו, ובהיותו במדרגתו הנעלית, היה אצלו ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי, עד לילד קטן ששייך רק לאמירת ברכה ואמן יהא שמייה רבה.

וכיוון שתורת חסידות חב"ד מבארת את תורת הבעש"ט בהבנה והסברה, הרי גם ה"געשמאק" של הבעש"ט בעשיית טובה ליהודי בא על-ידי רבינו הזקן בהתלבשות ב"סדרי העולם" – שישנו הזמן ש"נפשי חשקה בתורה", ואילו העבודה דעשיית טובה

שאו התחילה אצלו העבודה של עשיית טובה ליהודי בפועל ממש, כמסופר ברשימות של כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸ אודות תולדות רבינו הזקן, שכאשר הסכים על השידוך, התנה שיעמידו לרשותו את ה"נדן", וכאשר קיבל את ה"נדן" – שהיה הון רב, כיוון שהיו חפצים ביותר בהשידוך, לפי שרבינו הזקן היה מהגאונים כבר בהיותו בן ט"ו שנה⁴⁹ – הקדיש את כל ה"נדן" עבור עשיית טובה לבני-ישראל, לסדרם בפרנסה על-ידי זה שיתעסקו במלאכת האדמה.

כלומר: אותו עניין שהיה אצל הבעש"ט באופן שהוא מן הקצה אל הקצה, מרזין דרזין בהעלם הכי גדול אפילו מצדיקים נסתרים, עד לאמירת ברכה ואמן יהא שמייה רבה עם תינוק קטן – נתלבש אצל רבינו הזקן באופן של הבנה והשגה וסדר השתלשלות, ליקח "נדן", ולהלוות ולהעניק ממנו ליהודים שיוכלו לעסוק במלאכת האדמה, ובזה יתקיים אצלם "וברכך הוי' אלוקיך בכל אשר תעשה".

(48) נעתקה בספר התולדות אדמו"ר (הוצאת תשמ"ו) ח"א פ"ג (עמ' 82).
(49) ראה סה"ת שם (עמ' 68 ואילך). וש"נ.

44 אבות ספ"ה.
45 ראה רמב"ם הל' אישות פט"ו ה"ב.
46 ראה גם תו"מ ח"ז עמ' 29. וש"נ.
47 אבות שם ובפ"י הרע"ב.

ב' התקופות דימות-המשיח

זוכים לזה על-ידי הפצת המעיינות ובירור חלקן בעולם

בפסוק האחרון של ההפטרה נאמר: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה". וזהו הקשר לפרשת וישלח – שבה נאמר: "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", וכפי שמפרש רש"י בפשוטו של מקרא (קורם שמביא ש"מדרשי אגדה יש לפרשה זו רבים"): "אימתי ילך? בימי המשיח, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו" – שזהו הפסוק האחרון של ההפטרה.

זאת אומרת, שהנקודה המשותפת שבין ההפטרה לפרשה היא – פעולתם של בני-ישראל בנוגע להר עשיו ("לשפוט את הר עשיו").

והנה, כללות עניין זה ("ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו") מודגש בגלוי בהפטרה יותר מאשר בפרשה עצמה:

בפרשה עצמה נאמר רק "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה" (ולא נאמר בפירוש "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו"), ולכן זקוקים לפירוש רש"י שמפרש – בפשוטו של מקרא – "אימתי ילך – בימי המשיח, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו"...

אבל בהפטרה מודגש עניין זה בגלוי – שהרי מפורש בקרא: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו".

ונוסף לזה: לאחרי העניין "ועלו מושיעים וגו' לשפוט את הר עשיו" מובא בהפטרה עניין נוסף – "והיתה לה' המלוכה"...

שמה שכתוב "והיתה לה' המלוכה" הוא עניין בפני עצמו, כלומר, שלאחרי העניין "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו", יהיה עניין נוסף – "והיתה לה' המלוכה" ("והיתה" – בוא"ו המוסיף), ועניין זה ("והיתה לה' המלוכה") יהיה בזמן המיוחד – לא באותו זמן שבו יהיה העניין "ועלו מושיעים וגו' לשפוט את הר עשיו" – אלא לאחרי...

וכפסק דין הרמב"ם (הלכות מלכים סוף פרק י"א) בנוגע לסדר הגאולה: לכל לראש "יעמוד מלך מבית דוד כו' וילחם מלחמות ה'", שזהו כללות העניין "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו", כי "ילחם מלחמות ה'" קאי (בעיקר) על המלחמה נגד עמלק שהוא מזרעו של עשיו; "ורק אחר-כך – לאחרי ש"בנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל" – "יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביה, שנאמר אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד", שזהו כללות העניין "והיתה לה' המלוכה". ואם כן, הרי מפורש בפסק-דין הרמב"ם שב' עניינים אלו ("ועלו מושיעים וגו' לשפוט את הר עשיו", "והיתה לה' המלוכה") יהיו בב' תקופות בפני עצמם.

ויהי רצון שעל-ידי כללות העבודה דכל אחד ואחד מישאל בהפצת המעיינות חוצה ובבירור חלקו בעולם ("לשפוט את הר עשיו") – תהיה גאולתו הפרטית של כל אחד ואחד מישאל. וכאשר כל בני-ישראל מצטרפים יחדיו – זוכים בקרוב ממש לגאולה הכללית דכל בני-ישראל, עדי קיום היעוד "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה" – במהרה בימינו ממש.

(מהתועדות שבת-קודש פרשת וישלח, י"ח בכסלו ה'תשמ"ג.
תורת-מנחם – התועדות ה'תשמ"ג, כרך א, עמודים 573-566, בלתי מוגה)

"גוט יום-טוב"

י"ט-כ בכסלו הוא "ראש-השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות, שבו נמשכת המשכה כללית על כל השנה כולה" □ "עניינו של י"ט כסלו הוא גילוי תורת החסידות, מעין ובדוגמת הגילוי דלעתיד לבא" □ צרו והתבטאויות של הרבי בכתב ובעל-פה על "יום גאולתנו ופדות נפשנו"

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

להשתחרר מהמכשולים

באיגרת בשפה האנגלית, מט"ז בכסלו תשכ"ו, כותב הרבי ('מורה לדור נבון', כרך ג, עמ' 188):

עתה, כשאנו עומדים לחגוג את יום השנה לגאולתנו של אדמו"ר הזקן ב"ט כסלו, יהי-רצון שזכותו תגן על כל אחד ואחד מאיתנו באופן מתמיד, שנשתחרר מכל הגורמים המרתיעים והמכשולים, על-מנת להגשים את הדבר שהוא בעל עניין גדול לעמנו.

"גאולתנו ופדות נפשנו"

באיגרת (ביידיש – להלן בתרגום כפי שהופיע ב'כפר חב"ד', גיליון 834, עמ' 70) מי"ז בכסלו תשכ"ד, נכתב:

בעת רצון יזכירו אותה על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבנימ זי"ע, למילוי משאלות לבבה לטובה, ויהי-רצון שסוף סוף תבשר בשורות טובות בזה, ובפרט שהרי אנו עומדים בערב י"ט כסלו, חג גאולת רבנו הזקן שהוא גם גאולתנו ופדות נפשנו.

בברכה לבשורות טובות ובברכת חג הגאולה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א, מזכיר

"פעולות באופן ד'ופרצת"

והנה נוסח מברקי הברכה שהואיל הרבי

בספר "מי מלך" (כרך א, עמ' 152) מסופר שילדי יקטרינוסלב היו עורכים סעודה בי"ט בכסלו, כשהתארגנות לכך החלה כמה ימים קודם לכן. מי שניהל את חשבון הכספים היה בנו הבכור של רב העיר, הגאון רבי לוי-יצחק שניאורסון נ"ע. הבן (כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו) היה אז מנהיגם של הילדים, ויום זה – כך מסופר שם – היה היחיד בשנה שבו הרג מהרגלו ויצא מד' האמות של שקידתו בלימוד התורה.

תורת החסידות ודרכי החסידות

בסיום התועדות שבת-קודש פרשת וישלח, י"ד בכסלו ה'תשי"ד (תורת-מנחם – התועדות תשי"ד, כרך י, עמ' 207), אמר הרבי:

ובפרט ביום השבת-קודש שלפני י"ט כסלו, דכיון שמינה מתברכין כולה יומין, מתברך ממנו י"ט כסלו, ראש-השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות, שבו נמשכת המשכה כללית על כל השנה כולה. יהי-רצון שתהיה ההמשכה בנוגע לתורת החסידות ולדרכי החסידות ללא העלמות והסתרים, וללא מניעות ועיכובים, הן בגשמיות והן ברוחניות, ויהיו בנקל, ובהצלחה מופלגה בדרך שלמעלה מהטבע.